

A close-up photograph of a person's hands and lower body as they plant a seed in the soil. The person is wearing a grey knitted sweater, a dark skirt, and black rubber boots. Their hands are weathered and aged. They are holding a small, light-colored seed in their right hand, poised to drop it into the dark, rich soil. The background is a soft, out-of-focus landscape.

Yrd.Doç.Dr Dilek EROĞLU

Fotoğraf: Vlad Dumitres

- Kırdaki kadın olmak farklı mı?
- İşgücüne katılım rakamları bize şaka mı yapıyor?
- Ne yapalım, ne yapalım, ne yapalım?
- KIRDA KADIN GİRİŞİMCİLİĞİ
MUCİZESİ

Bilgi çağında kırsal alanda
yaşayan kadının kalkınma
ödülü; yoksulluk ve sosyal
dışlanmışlık

Hep aynı şeyler mi?

- Kırdaki Kadın yoksul
- Kırdaki Kadın topraksız
- Kırdaki Kadın sağlık hizmetlerine ulaşamıyor
- Kırdaki Kadın eğitime ulaşamıyor
- Kırdaki Kadın sosyal güvenlikten yoksun
- Kırdaki Kadın işsiz
- Kararlara katılmasına izin verilmiyor

Evet!

Çünkü gelişim sağlayamıyoruz!

MİLENYUM KALKINMA HEDEFLERİ

1

**REDUCE POVERTY
AND SOCIAL
EXCLUSION**

2

**ACHIEVE UNIVERSAL
PRIMARY EDUCATION**

3

**PROMOTE GENDER
EQUALITY AND
EMPOWER WOMEN**

4

**REDUCE
CHILD MORTALITY**

5

**IMPROVE
MATERNAL HEALTH**

6

**COMBAT
HIV/AIDS AND TUBERCULOSIS**

7

**ENSURE ENVIRONMENTAL
SUSTAINABILITY**

8

**PARTNERSHIP
FOR DEVELOPMENT**

Kadınların sağlık kuruluşunda
doğum yapma oranı
% 37.6 (Şanlıurfa)

Kırda kadını ayıran en büyük sorunlar

- Sosyal dışlanmışlık
- Yoksulluk

Sosyal Dışlanmışlık

- İnsanların toplumsal hayattan uzaklaşacak düzeyde maddi ve manevi yoksunluk içinde olmaları, haklarını ve yaşamlarını koruyacak kurumlardan ve sosyal destekten yoksun olmalarıdır.
- Bugün işsizlik ve yoksulluk sosyal dışlanma olgusuyla içiçe ve onu açıklanmasında anahtar bir durumdur.

"Get the hell out of MY RACE and give me those numbers!"

fotograf: Donald L. Robinson

- Kadınların ekonomik, sosyal ve kültürel ve diğer alanlardaki ihtiyaçlarının karşılanmaması topluma katılmalarını zorlaştırmakta ve hatta önlemektedir.
- İhtiyaçların bir bütün olması nedeniyle bunların giderilmesinde de bütünlük gerektirmektedir.

- Bireyin sivil, politik, ekonomik ve sosyal vatandaşlık haklarından mahrum olma edilme durumu olarak tanımlanırken;

- İşsizlik,
- Eşitsizlik
- Yoksulluk

YOKSULLUK

- insanların temel gereksinimlerini karşılama olanağına sahip olmaması,
- kişilerin yaşayabilecekleri minimum yaşam standartlarına sahip olamaması

- Yoksulluk tüm insanlar için temel bir sorun olmakla birlikte, ağırlıklı olarak kadınlar tarafından yaşanan bir olgudur.
- İlk kez 1995'te 4. Dünya Kadın Konferansı Eylem Planı'nda "Yoksulluğun Kadınlaşması" ifadesi yer almıştır.

abartıyorsunuz yahu!

- Tarım ve Enformal sektörde çalışan kadınların istihdamına ilişkin herhangi bir kayıt olmadığından istatistik detaylar konusunda bilgi yetersiz

Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı İnsani Gelişim Raporu göre

- Türkiye'de kadınlar için ortalama yaşam beklentisi **71.1** iken erkeklerde **66.5**, yetişkin okuma yazma oranı (+15)
- Kadınlarda **%81,1**, erkeklerde **%95,7**;

okullaşma oranı*

kadınlarda %62
erkeklerde %74,

* Okul çağındaki çocukların okula katılanlara oranı

ortalama gelir

(satın alma gücü paritesine göre)

Kadınların 4,276 \$,

Erkeklerin 9,286 \$'dır.

- Avrupa Birliği'ne üye ülkelerden İsveç'te
- kadınlar için ortalama yaşam beklentisi 82.4 iken erkeklerde 77.9, kadınlar için okullaşma oranı %124 iken, erkekler için %105,

- kadınlar için ortalama gelir satın alma gücü paritesine göre 21,842 \$
erkekler için 31,722 \$

- Küreselleşme iddia edildiği gibi herkese refah getirmiyor, kırsal alandaki kadınlar bu süreçten olumsuz etkileniyor ve erkeklerin gerisinde kalıyor

Yoksulluğun kaynakları

1. Olumsuz ekonomik konjoktür
2. Ekonomik krizler
3. Gelir dağılımının uçurumlaşması
4. Adaletsiz vergi sistemi
5. Yüksek faiz ve rant ekonomisi
6. Doğal afetler
7. Miras hukukunun uygulama sorunları
8. Piyasada tekelleşme
9. Devlet teşviklerinin sermayeyi koruyucu tavrı
10. İşsizlik

Yoksullukla Mücadele için;

- Gerekli çözüm yollarını belirlemek için istatistiklerin toplumsal cinsiyet temelinde yani kadın-erkek karşılaştırmalı olarak toplanması ve bu temelde bir çözümlemenin yapılması gerekiyor.

- Kapitalizm sanki yoksulluğu seviyor ve bundan besleniyor gibi... Büyük şirketler karşısında kırsalın yoksulluğu direnemez...
- bu nedenle SOSYAL ADALET temelli politikalar üretmek ZORUNDAYIZ!

İŞGÜCÜNE KATILIM

😊 "Türkiye'de kadın, gerçek anlamda 1950'lerden sonra oluşan bu dönüşümün etkisiyle işgücü piyasası içinde yer almaya başlamıştır. Yani ülkemizde kadınlar çalışma yaşamına aktif bir şekilde ilk olarak 1950'li yıllarda katılmıştır...."*

* kadın daha önce hiçbir iş yapmıyordu

- Ancak Türkiye'de işgücüne katılma oranlarının son 20 yıldaki gelişimi incelendiğinde, kadın işgücünün dünyanın genelinde sergilediği artış sürecinin ülkemiz için geçerli olmadığı görülmektedir.

- Ülkemizde kadınlar kentsel emek piyasalarına çok az katılabilirlerken, tarımda çalışan kadın sayısının fazlalığı nedeniyle kırsal emek piyasalarına katılımları daha yüksektir

- Kırsal alanda tarım sektöründe istihdam içinde yer alan kadınlar, eğitim seviyesinin ve dolayısıyla **İŞGÜCÜ niteliğinin** düşüklüğü nedeniyle genellikle katma değeri yüksek olmayan işlerde **düşük ücretle** çalışmaktadırlar.

- Kırsal kesimde kadının işgücüne katılım oranı, tarımda ücretsiz aile işçisi olarak çalışması nedeniyle yüksek olsa da,
- Türkiye'de tarım istihdamındaki hızlı azalma, kadın istihdamının giderek düşmesine yol açmaktadır.

- Tarımda çalışan kadınlar, tarım dışına çıktıklarında veya kente göç ettiklerinde işgücüne katılamamaktadır.

- Kadınların işgücüne katılımı, sürdürülebilir kalkınmanın önemli bir unsuru olarak kabul edilmekle birlikte,
- Türkiye'de işgücüne katılım oranları düşüktür ve giderek azalma göstermektedir.

Kadınların işgücüne katılma oranı

1990'da %34,1

2002 yılında %26,9,

2004 yılında %25,4

2008 yılında %24,5'tir.

Çok mu şaşırtıcı!

alıntıdır

- kırsal alanda daha çok kadın işgücüne katılıyor (%32,9)
- Kırdaki 100 kadından 84'ü tarım kesiminde ve bunların %77'si ücretsiz aile işçisi olarak çalışmaktadır

Türkiye'de istihdama katılan kadınların 2008 yılı verilerine göre sektörel dağılımı;

- **%41,2'sinin tarım sektöründe....**
 - %15'inin sanayi sektöründe,
 - %0,7'sinin inşaat sektöründe ve
 - %43,1'inin hizmetler sektöründe
(TÜİK, 2010)

BU KONUŞMA
NEREYE GİDİYOR?

toprak kadınların ayakları altında,

tarım kadınların elleri arasında

Peki ne yapalım?

araç olarak;

Kadın girişimciliği

ve o tüm yalnızlığına rağmen
haneyi geçindirmeyi ve birde
üstüne bizleri doyurmayı
başarıyor!_____

- Hangi sosyal sınıfta olursa olsun kadınlar geleneksel olarak en temel "işletme" olan hanenin idaresini üstlenen
- ve çoğu durumda KİT KAYNAKLARLA ailenin günden bir başka güne devam etmesini sağlayan türlü yeniliklerin yaratıcısıdır!!!

- Ancak kadının tüm yaptıkları toplumda girişimcilik olarak algılanmaz. Bunlar ekonomik değeri olmayan kadınların "doğal" görevidir. Bu nedenle görünmeyen yani yok sayılan emektir.

- Hindistan'da yapılan bir araştırma eğer ev işi olarak kabul edilen tüm faaliyetler "ekonomik faaliyet" sayılsaydı 15 yaş ve üzeri kırsal kadınların işgücüne katılım oranının %31'den %52'ye yükseleceğini göstermiştir.

- Kadınların katılımının düşük gösterilmesi yaptığı işlerin çoğunun "ekonomik" diye adlandırılan etkinliklerden sayılmamasının bir sonucudur.

Örnek Olay

- Demirkazık eteklerinde bir köy
- İklim acımasız, özellikle kışlar çok ağır
- Kente artan göç var
- Köyde artan yoksulluk var
- Kadın bir çare düşünmek zorunda

- Önce elindekileri saklayabilmek için TURŞU vb yapmaya başlar ve Açlık riskini ortadan kaldırır.
- Sonra çocuğunu okula gönderebilmek, kışın odun alabilmek için Turşuyu pazara götürür

- Şimdi resmi bir örgütlenme yapısı içinde olmasa da girişimci onlarca kadın geçimlik faaliyet olarak Turşu üretmekte hem ailesine ve hem de bu ülkenin tarımına sahip çıkmaktadır.
- ve demirkazık dağının tüm zorlu sınavını geçer!

Örnek olay

- Kocası inşaat işçisi olarak çalışırken sakatlanır ve yatalak hasta durumundadır
- Yeni yaptıkları borcu olan bir köy evleri vardır ve evini kaybetmemek çocuklarını okula göndermeye devam etmek için zaten köyde yapıp sattığı peynir ve yoğurdu tüm baskılara rağmen pazarda satmaya başlar
- Baskılar artar...
- açık yoğurt ve peynir... ab'ye uyum zabıta engeline defalarca takılır vazgeçmez

fotoğraf: irem oğuz

Kırsal Alanda Kadın Girişimciler der ki;

Koşullarımıza uygun;

- Kredi
 - Eğitim
 - Mentorluk
-
- Başarılı örnekleri de paylaşın, sadece olumsuzlukları değil

Tüm engellere rağmen kırsal alanda
yaşayan kadın hala tarımı ve toprağı
bırakmadı

- Onun bu tutunuşu ülkede sadece bizim ve çocuklarımızın AÇLIK eşiğine düşmesine engel olmuyor

- Onlar kendi kölelikleri içinde bizi kölelikten koruyorlar.
- Yeni binyılda kölelik için başka bir işaret aramaya gerek kalmayacak. Ve bunu bilen tüm ülkelerde devlet tarımdan elini çekmiyor

- Şimdilik o tohum kadının ellerinde ve o bunu yönetmekte hayli başarılı

Peki ne yapalım?

- Belki de tek yapmamız gereken onun görünmezlik ayakkabısını çıkarmak

Toplumsal cinsiyet
algısıyla politika üretmek
zorundayız!

- Kırsal kalkınmanın odağına sermaye ve parayı koymaktan vazgeçip gerçek anlamda insan odaklı kalkınmayı benimsememiz gerekiyor!

- Sürdürülebilir çözümler istiyorsak sürdürülebilir politikalar üretmek zorundayız.

- Kadının tüm bu ayakta durma ve bizi ayakta tutma çabası dış dünyanın bilgisi ile beslenen bir özgüvene ve örgütlenme ile sağlanan bir dayanışma ağına dayandırılırsa sürdürülebilir olur

- Kadın girişimciliği kırdaki kadının yoksulluk ve ilintili sorunları azaltmada anahtar bir rolde ancak oluşturulacak politika ve programların temel amacı sadece kadın emeğini pazara çekip sömürmek değil KADINI GÜÇLÜ KILMAK olmalıdır.

teşekkürler...